

Aan de gemeenteraad en het college
van de gemeente Waalre
Postbus 10000
5580 GA WAALRE

Datum
19 juni 2023

Ons kenmerk
2022-LvA-661077148

Onderwerp
Accountantsverslag 2022

Geachte leden van de raad en het college,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2022. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2022, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeente.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2022 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Waalre.

Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 8 juni 2023 met uw auditcommissie besproken en eventuele vragen die er waren, beantwoord. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2022. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,

Flynth Audit B.V.

Drs. D.J. Han RA

Accountantsverslag

Gemeente Waalre – Boekjaar 2022



1. Inleiding

In het kader van de door de raad aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2022 van de gemeente Waalre brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2022. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeente.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2022 van de gemeente Waalre en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij bespreken deze rapportage op 8 juni 2023 met uw auditcommissie en zullen eventuele vragen beantwoorden.

Het accountantsverslag is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Kernpunten van de controle
Hoofdstuk 3	Analyse vermogen en resultaat
Hoofdstuk 4	Grondexploitaties
Hoofdstuk 5	Voorzieningen
Hoofdstuk 6	Decentralisaties overheid
Hoofdstuk 7	Interne beheersing en automatisering
Hoofdstuk 8	Rechtmatigheid
Hoofdstuk 9	Overige bevindingen (controle 2022)

Bijlagen:

A.	Niet-gecorrigeerde controleverschillen
B.	SiSa - Fouten en onzekerheden 2022
C.	Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

2. Kernpunten van de controle



2. Kernpunten van de controle

2.1 Controle-verklaring	<p>De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. In december 2022 hebben wij de interim-controle verricht, die gericht is op de processen binnen de organisatie. De interim-controle hebben wij afgesloten met een managementletter.</p> <p>De controle in het voorjaar 2023 is gericht op het uitbrengen van een oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 van de gemeente Waalre. Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2022 voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring zullen wij u separaat toezenden.</p> <p>Als gevolg van de herziening van Standaard 700 is onze controleverklaring met ingang van dit boekjaar uitgebreid met de onderdelen frauderisico's en aangelegenheden met betrekking tot continuïteit. In onze controleverklaring rapporteren wij over de werkzaamheden en uitkomsten die wij met betrekking tot frauderisico's en continuïteit hebben uitgevoerd. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 9.6 van dit verslag.</p>
2.2 Reikwijdte van de controle	<p>Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022.</p> <p>De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2022 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.</p>
2.3 Grondslagen	<p>De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de juistheid van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het college gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2022 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen uit het BBV.</p>

2.4 Onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Flynth Audit B.V. (hierna: Flynth) is onafhankelijk van de gemeente Waalre en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. ▪ Ons zijn geen relaties bekend tussen Flynth en de gemeente Waalre, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. ▪ Bijlage C bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid. 		
2.5 Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.		
2.6 Goedkeurings- en rapporterings-tolerantie	De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2022 is € 430.000 (2021: € 400.000). Deze materialiteit vloeit voort uit de wettelijk voorgeschreven (minimum)vereisten, zoals opgenomen in de Bado en het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol, hetgeen voldoet aan de wettelijke minimumvereisten.		
Goedkeuringstoleranties			
Fouten	1% van de totale lasten	€ 430.000 (2021: € 400.000)	
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 1.290.000 (2021: € 1.200.000)	
Rapporteringstoleranties			
Fouten		€ 40.000	
Onzekerheden		€ 40.000	

	Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>	Getrouwheid	Rechtmatigheid
	Fouten	€ 0	€ 168.892
	Onzekerheden	€ 271.490	€ 271.490
	<p><i>Getrouwheid:</i></p> <p>De totale omvang van de fouten is lager dan de tolerantie van 1% van de totale lasten (€ 430.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.</p> <p>De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 1.290.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.</p> <p><i>Rechtmatigheid:</i></p> <p>De totale omvang van de fouten is lager dan de tolerantie van 1% van de totale lasten (€ 430.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.</p> <p>De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 1.290.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.</p>		
2.7 Analyse vermogen en resultaat	<p>Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt circa € 1.796.000 positief versus een begroot resultaat (na wijziging) van € 1.919.000. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar de bestuurlijke samenvatting in de jaarstukken 2022. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstand)vermogen.</p>		
2.8 Grondexploitatie	<p>Door uw gemeente is de exploitatieberekening van de grondexploitatie ten behoeve van de jaarrekening 2022 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn.</p>		

De waarde van de voorraden bouwgronden in exploitatie inclusief voorziening risico's (€ 423.000) per eind 2022 in de balans bedraagt € 5,4 miljoen. Het verloop van deze balanspost is als volgt weer te geven:

Verloopoverzicht van de voorraad (grondexploitaties)	Bedrag * € 1.000
Stand per 1 januari 2022	4.233
Vermeerderingen	(+) 1.282
Verminderingen	(-/-) 251
Verliesneming	(-/-) 27
Winstneming	(+) 23
Mutatie voorziening verliezen grondexploitaties (+ = vrijval / -/- = toevoeging)	(+) 187
Stand per 31 december 2022	5.447

Een nadere specificatie van de boekwaarde is opgenomen in paragraaf 4.3. Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het College zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie. In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.

2.9 Voorzieningen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van uw gemeente toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden.

<p>2.10 Sociaal Domein</p>	<p><i>Kosten Jeugdwet en Wmo</i></p> <p>Inzake de kosten Jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente voornamelijk op productieverantwoordingen van zorgaanbieders welke zijn voorzien van een controleverklaring. Van een aantal zorgaanbieders is geen controleverklaring ontvangen of is geen goedkeurend oordeel opgenomen in de controleverklaring. Daarnaast geldt dat een aantal zorgaanbieders overeenkomstig het landelijk controleprotocol geen accountantsverklaring hoeven aan te leveren, omdat de omzet van deze aanbieders lager is dan € 125.000. Dit leidt tot een onzekerheid van € 186.739 bij jeugdzorg en € 84.751 bij WMO.</p> <p><i>PGB-budget</i></p> <p>De financiële beheersing van de financiële stromen binnen het sociaal domein op het gebied van de persoonsgebonden budgetten (PGB) binnen de gemeente zijn op orde. In aanvulling op de werkzaamheden van het SVB heeft de gemeente diverse controles uitgevoerd om de zogenaamde 'prestatielevering' vast te stellen. Dit alles heeft er voor gezorgd dat er geen onzekerheden zijn omtrent de verantwoorde PGB-lasten.</p>
<p>2.11 EU-aanbestedingen</p>	<p>De gemeente dient te voldoen aan de EU-aanbestedingsregels zoals eveneens middels uw eigen normenkader is vastgesteld.</p> <p>In 2022 hebben wij één onrechtmatigheid geconstateerd met betrekking tot de aanbestedingswetgeving ter grootte van € 56.892.</p>



3. Analyse vermogen en resultaat

3. Analyse vermogen en resultaat

3.1 Eigen vermogen	<p>Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen.</p> <p>De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000).</p>	
	Resultaat 2022	(x € 1.000)
	De totale baten van uw gemeente over 2022 bedragen:	€ 44.038
	De totale lasten van uw gemeente over 2022 bedragen:	€ 42.894
	Het resultaat bedraagt (saldo baten en lasten programma's voor reservemutaties):	(+) € 1.144
	Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	€ 757
	Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Deze gelden zijn onttrokken uit de reserves:	€ 1.409
	Per saldo gedurende het jaar gelden gestort (meer onttrokken aan de reserves dan toegevoegd):	(+) € 652
Gerealiseerd resultaat 2022 na reservemutaties	€ 1.796	

<p>3.2 Financiële positie</p>	<p>Het eigen vermogen van uw gemeente is in 2022 met een bedrag van ca. € 1.144.000 toegenomen naar een omvang van € 12.434.000. Dit komt overeen met het afgeronde saldo van baten en lasten (exclusief mutaties in bestemmingsreserves) zoals dat is verantwoord in de programmarekening. Het resultaat voor aanvullende resultaatbestemming bedraagt € 1.796.000 positief. In de balans is dit afzonderlijk onder het eigen vermogen gepresenteerd (“Resultaat voor resultaatbestemming”).</p> <p>De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2022 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 21,2% (2021: 19,1%) waarmee de norm van > 20% (gemiddeld risico) van de Provincie Noord-Brabant wordt behaald.</p> <p>De netto schuldquote bedraagt 37,7% (2021: 37,8%). De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. Wij stellen vast dat ruim wordt voldaan aan de norm van < 90% van de Provincie Noord-Brabant. Dit kengetal valt derhalve positief uit voor de gemeente en wordt als een laag risico onderkend.</p> <p>Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.</p>						
<p>3.3 Weerstandsvermogen</p>	<p>Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing. Evenals voorgaande jaren worden de risico's periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. In de jaarrekening 2022 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen en laat zich als volgt samenvatten:</p> <table border="1" data-bbox="457 1110 1818 1308"> <thead> <tr> <th></th> <th>Bedrag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Benodigde weerstandscapaciteit op basis van risicosimulatie</td> <td>€ 3.740.400</td> </tr> <tr> <td>Weerstandscapaciteit</td> <td>€ 10.794.641</td> </tr> </tbody> </table>		Bedrag	Benodigde weerstandscapaciteit op basis van risicosimulatie	€ 3.740.400	Weerstandscapaciteit	€ 10.794.641
	Bedrag						
Benodigde weerstandscapaciteit op basis van risicosimulatie	€ 3.740.400						
Weerstandscapaciteit	€ 10.794.641						

	<p>Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico's in 2022 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. Op basis van een weerstandratio van 2,89 kan de weerstandcapaciteit van de gemeente kan als 'uitstekend' worden aangemerkt. Uw gemeente heeft voldoende ruimte om de risico's met de algemene reserve en specifieke bestemmingsreserve te kunnen opvangen.</p>
3.4 Conclusie financiële positie	<p>De gemeente Waalre beschikt over een voldoende gezonde financiële positie en is derhalve goed in staat om toekomstige tegenvallers, zoals nu onderkend op geld en op kans van het vóórkomen, op te vangen.</p>

An aerial architectural rendering of an industrial or logistics site. The scene includes several large industrial buildings with flat roofs, some with purple or grey roofs. There are extensive parking lots filled with numerous cars and trucks. A prominent feature is a long, multi-colored train of freight cars (red, orange, yellow, green, blue) that curves through the site. A large blue pond is visible on the right side. The overall style is a colorful, illustrative architectural drawing.

4. Grondexploitatie

4. Grondexploitaties

4.1 Algemeen	<p>Wij hebben de grondexploitatie 2022 gecontroleerd en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen. Samenvattend concluderen wij:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) De gemeente heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan opgesteld. 2) Er is door de Raad in 2022 geen nieuwe grondexploitatie geopend of afgesloten. 3) In 2022 is geen sprake van tussentijdse winstname. 4) In 2022 is de verliesvoorziening afgenomen met € 187.000.
4.2 Gehanteerde parameters	<p>De gemeente Waalre heeft evenals voorgaande jaren projectbegrotingen opgesteld die inzicht geven in de verwachte kosten en opbrengsten per project. De kostenstijgingen zijn de komende jaren geschat op 2,5-4% en verschilt op jaarbasis, de stijging van de opbrengsten bedraagt 0-2% waarbij enkel vanaf 2026 rekening wordt gehouden met een opbrengstenstijging van 2%. Er is overeenkomstig vorig jaar geen rekening gehouden met rente. Wij zijn van mening dat de projectbegrotingen zijn gebaseerd op valide uitgangspunten, die niet zijn aangepast ten opzichte van vorig jaar. Voor de bepaling van de tussentijdse winstneming is gebruikt gemaakt van een disconteringsvoet van 2%, zoals voorgeschreven door de BBV.</p>

4.3 Ontwikkeling grond- exploitaties

De bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties) van de gemeente hebben zich in 2022 als volgt ontwikkeld:

Grondexploitatie (bedrage x € 1.000)	Boekwaarde per 1.1.2022	Saldo van gerealiseerde uitgaven (+) en verkopen (- /-) 2022	Winst / Verlies 2022	Voor- ziening	Boekwaarde 31.12.2022
Waalre Noord fase 1 en 2	4.442	601	-/- 4	-	5.039
De Bleeck	517	22	-	(-/-) 128	411
Trolliuslaan e.o.	(-/-) 7	192	-	(-/-) 182	3
Hoeveland	(-/-) 109	216	-	(-/-) 113	(-/-) 6
Totaal	4.843	1.031	-/- 4	423	5.447

Verwacht verlies

Voor de grondexploitaties 'De Bleeck', 'Trolliuslaan e.o.' en 'Hoeveland' wordt (overeenkomstig voorgaande jaren) een verlies verwacht. Het uiteindelijke te verwachten verlies op deze grexen bedraagt € 423.000. In de jaarrekening 2021 was al reeds een verliesvoorziening getroffen van € 610.000. Het verschil van € 187.000 is uiteindelijk verantwoord in de exploitatie.

De omvang van de gevormde verliesvoorziening is op basis van de huidige verwachtingen toereikend. De voorziening is overeenkomstig het BBV in mindering gebracht op de boekwaarde van de grondexploitaties in de balans.

4.4 Tussentijdse winstneming

In de notitie grondexploitaties van de commissie BBV is het volgende opgenomen: “Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien.”

Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Op basis van bovenstaande voorwaarden is vastgesteld dat in 2022 enkel op een deelproject van Waalre Noord fase 1 en 2 sprake is van tussentijdse winstneming. Wij hebben vastgesteld dat hierbij de methodiek, zoals voorgeschreven door de commissie BBV, juist is toegepast.

5. Voorzieningen

5. Voorzieningen

5.1 Voorzieningen – algemeen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Waalre toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor:


1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Voor de opgenomen voorzieningen in de jaarrekening hebben wij deze ontvangen.

5.2 Schattingen

Schattingen

Het college is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze schattingen:

Belangrijke schattingen	Mate van subjectiviteit	Onze beoordeling		Toelichting
		2022	2021	
Waardering van grond en gebouwen inclusief afschrijvingen	Laag			De afschrijvingstermijnen zijn vergelijkbaar met die wij bij andere gemeenten zien. Er zijn geen indicaties dat de afschrijvingstermijnen niet zijn afgestemd op de economische levensduur van de activa.
Waardering van de in exploitatie genomen gronden	Hoog			Jaarlijks worden de parameters die ten grondslag liggen aan de bepaling van de in exploitatie genomen gronden beoordeeld op basis van een herziene grondexploitatieberekening. De berekeningen zijn toereikend.
Voorzieningen	Gemiddeld			De saldi in de voorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd en op een consistente wijze berekend. Aan de voorzieningen liggen

					toereikende berekeningen en onderbouwingen ten grondslag.
	Waardering van uitzettingen (Financiële Vaste Activa)	Laag	●	●	Er zijn geen indicaties dat een afwaardering van de boekwaarde van een deelneming of uitzetting noodzakelijk is.
	Waardering debiteuren	Laag	●	●	Minimaal jaarlijks wordt de voorziening voor dubieuze debiteuren geactualiseerd. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop de voorziening voor de diverse soorten vorderingen bepaald is.
	Controleverschil ●	Vorzichtig ●	Evenwichtig ●	Optimistisch ●	
	<i>Aanvaardbare bandbreedte – gebaseerd op materialiteitsoverwegingen</i>				

5.3 Voorziening (spaar)verlof

In 2022 is de CAO 2021 – 2022 voor gemeenten vastgesteld. Onderdeel van deze nieuwe CAO is de mogelijkheid voor medewerkers van de gemeente om vanaf 1-1-2022 verlof te gaan sparen. Deze verlof spaaruren verjaren niet en kunnen van jaar tot jaar worden meegenomen. Hierbij geldt dat een voltijdmedewerker maximaal 3.600 verlofuren mag sparen.

De gespaarde verlofuren dienen door de medewerker voor het einde van de dienstbetrekking opgenomen te worden. Dit betekent voor de gemeente dat er een verplichting ontstaat richting medewerkers die verlof hebben gespaard. Deze verplichting dient, op grond van de notitie arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van de commissie BBV, door de gemeente opgenomen te worden in de jaarrekening. Deze verplichting geldt overigens ook voor eventuele verlofstuwmeren. Dit houdt in dat ook verlofuren dienen te worden meegenomen die zijn opgebouwd voor boekjaar 2022.

In de jaarrekening 2022 heeft bovenstaande geleid tot het opnemen van een (aanvullende) voorziening (spaar)verlof van € 247.000. Wij hebben, als onderdeel van onze controlewerkzaamheden, vastgesteld dat de voorziening toereikend is en gebaseerd is op adequate brondocumentatie.



6. Sociaal Domein

6. Decentralisaties overheid

6.1 Sociaal domein - Algemeen	<p>Het college van de gemeente Waalre is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Voor het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Dit uit zich in de bevindingen in de volgende paragrafen.</p>
6.2 Persoonsgebonden budgetten WMO en jeugdzorg	<p>Overeenkomstig voorgaand jaar blijkt uit de controleverklaring die door de accountant van de SVB is afgegeven, dat er geen zekerheid kan worden verkregen omtrent de geleverde zorg in de vorm van PGB's. De SVB heeft de maximale fout/onzekerheid aangegeven voor de gemeente Waalre. Middels (aanvullende) interne controles op de prestatielevering door de gemeente Waalre is deze onzekerheid ondervangen en derhalve niet meegenomen in onze foutenevaluatie.</p>
6.3 Sociaal domein – Kosten WMO en Jeugd	<p>Uw gemeente heeft voor de financiële verantwoording van de Jeugdzorg en WMO aansluiting gezocht met de ontvangen productieverantwoordingen van de zorgleveranciers. Deze productieverantwoordingen worden voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Ten tijde van de afronding van onze accountantscontrole waren nog niet alle productieverantwoordingen voorzien van een goedkeurende controleverklaring.</p> <p>Er is derhalve een totale onzekerheid voor de prestatielevering van Jeugdzorg van € 186.739 (2021: € 201.094) en WMO van € 84.751 (2021: € 126.349) in totaal € 271.490 (2021: € 327.443). Deze onzekerheid is meegenomen in bijlage A van dit accountantsverslag.</p>

Governance

Risk

Compliance

**PDCA-
cyclus**

Ethics &
Culture

Internal
control

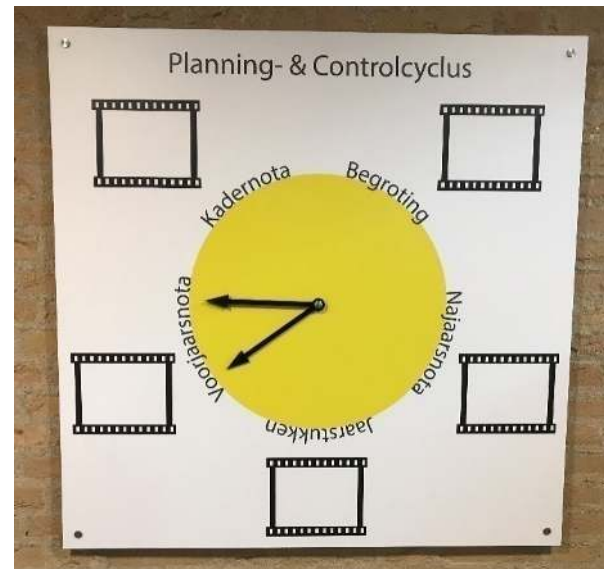
Performance

7. Interne beheersing en automatisering

7. Interne beheersing en automatisering

7.1 Samenvatting bevindingen managementletter 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontroles 2022 hebben wij in het najaar 2022 de tussentijdse (interim) controle uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de gemeente met name de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interimcontrole, zijn vastgelegd in onze managementletter van 13 december 2022.



Uit onze interimcontrole blijkt dat de gemeente haar zaken beheersmatig op orde heeft, voor zover wij dat beoordelen in het licht van de jaarrekeningcontrole. Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles binnen de processen, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de gemeente Waalre voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Specifiek genomen zijn nog wel diverse verbeterpunten geconstateerd ten aanzien van de kwaliteit van de interne beheersing. Voor onze specifieke bevindingen en overige aanbevelingen (verbeterpunten) verwijzen wij u naar de genoemde managementletter.

**7.2
Betrouwbaar-
heid en
continuïteit van
de
automatisering
somgeving**

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

A close-up photograph of a hand holding a black marker, drawing a checkmark inside a square box on a white surface. Below it, another square box is partially visible but empty. The background is a soft, out-of-focus light blue.

8. Rechtmatigheid

8. Rechtmatigheid

8.1 Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.

In onderstaande situaties hoeft een overschrijding niet meegewogen te worden in ons oordeel. De raad kan hier nadere regels voor stellen:

1. Lastenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten
2. Lastenoverschrijdingen passen binnen het beleid of
3. Lastenoverschrijdingen bij open einde regelingen.

Daarnaast moet de accountant deze **lasten**overschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma die de rapportagetolerantie overschrijden.

Op onderstaande 3 programma's is **een begrotingsoverschrijding op de lasten** geconstateerd, welke de rapportagetolerantie overschrijdt. Deze zijn in de tabel hierna opgenomen:

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in oordeel	Onrechtmatig telt wel mee in oordeel
Bestuur en ondersteuning	€ 269.000	€ 269.000	€ 0
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 106.000	€ 31.000	€ 75.000
Volksgezondheid en milieu	€ 497.000	€ 460.000	€ 37.000
Totaal:	€ 872.000	€ 760.000	€ 112.000

Een deel van bovenstaand geconstateerde begrotingsoverschrijdingen worden niet meegewogen in ons oordeel inzake rechtmatigheid vanwege het feit dat:

- Lastenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten;
- Lastenoverschrijdingen passend zijn binnen het beleid; of
- Lastenoverschrijdingen betrekking hebben op open einde regelingen.

Een gedeelte van bovenstaand geconstateerde begrotingsoverschrijdingen worden wel meegewogen in ons oordeel inzake rechtmatigheid. Ultimo 2022 is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid van € 112.000. Deze onrechtmatigheid is meegenomen in bijlage A van dit accountantsverslag.

<p>8.2 Europese aanbestedingen</p>	<p>Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole, zoals vastgesteld door de raad, bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw organisatie uitgevoerde crediteurenanalyse gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2022 is nageleefd. Naast inzicht in de rechtmatigheid van individuele dossiers geeft deze analyse ook inzicht in de beheersing van het inkoopproces, die (ook) het naleven van de aanbestedingswetgeving moet waarborgen.</p> <p>Daarbij zijn ons de volgende zaken opgevallen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De organisatie heeft zelf een inkoopanalyse uitgevoerd en heeft de hieronder genoemde afwijking geconstateerd. Wij merken een toenemende aandacht die de organisatie heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Desondanks adviseren wij hieraan in de organisatie continue aandacht te blijven geven waardoor de benodigde gedragsverandering bij degenen die inkopen gestimuleerd worden. 2. Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben we in 2022 één afwijking geconstateerd ter grootte van € 56.892. Dit bedrag hebben wij meegewogen in ons accountantsoordeel voor de rechtmatigheid ten behoeve van boekjaar 2022 (zie bijlage A).
<p>8.3 Rechtmatigheidsverklaring vanaf 2023</p>	<p>De formele wetswijziging waarmee de inwerkingtreding van rechtmatigheidsverantwoording is geregeld is in 2022 vastgesteld en het BBV zal hierop in de komende periode worden aangepast. Dit betekent dat het college van de gemeente Waalre verplicht is om met ingang van de jaarrekening over het boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. De accountant zal met ingang van het boekjaar 2023 zijn/haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording van het college onderdeel van uitmaakt. De accountant verstrekt geen afzonderlijk rechtmatigheidsoordeel meer.</p> <p>Binnen de gemeente wordt hard gewerkt aan de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording door de interne controles steeds meer in te bedden in de bedrijfsvoering en conform adviezen het boekjaar 2022, evenals het boekjaar 2021 als oefenjaar te gebruiken. Hierdoor heeft de gemeente voldoende ervaring kunnen opdoen met de rechtmatigheidscontrole, waarmee een goede basis is gevormd voor de daadwerkelijke implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording in boekjaar 2023.</p>

Wij hebben er derhalve vertrouwen in dat het college in staat is om een rechtmatigheidsverklaring over 2023 te kunnen afgeven.



9. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole

9. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2022

9.1 Wijziging in verslaggevingsvoorschriften en overige wet- en regelgeving	<p>In de jaarrekening 2022 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.</p> <p>De gemeente heeft de jaarrekening verder aangepast conform de wijzigingen in het BBV.</p>
9.2 Bevestiging van het college	<p>Wij vragen het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening te verstrekken voor afgifte van onze controleverklaring.</p>
9.3 Beperking in reikwijdte van de controle	<p>Er zijn geen meningsverschillen met het management noch het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het college van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.</p>
9.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)	<p>De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 216.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.</p> <p>Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2022 voor de topfunctionarissen (gemeentesecretaris en griffier) en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.</p>

	<p><u>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</u></p> <p>In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.</p>
<p>9.5 Single Information Single Audit (SiSa-Bijlage)</p>	<p>De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramen documenten aan het CBS te leveren.</p> <p>De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening, is opgesteld door de gemeente Waalre. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022. Hierbij hebben wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa -bijlage bij de jaarrekening 2022 van de gemeente vastgesteld</p> <p>Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is ingevuld. Medewerkers van uw gemeente hebben dit aan ons bevestigd. In het kader van de totstandkoming van de SiSa-bijlage merken wij nog het volgende op. Bij de meest recente review van de Audit Dienst Rijk (ADR) van de accountantscontrole van de SiSa-bijlagen (de zogenaamde single review) hebben wij gemerkt dat deze dienst (zeer)kritisch is op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlagen door de gemeenten en de hierop uitgevoerde accountantscontroles.</p> <p>Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij hebben de tabel opgenomen in bijlage B van dit rapport.</p>

9.6 Wet open overheid (Woo)	<p>Op grond van de Wet open overheid (Woo) zijn bestuursorganen met ingang van het boekjaar 2022 verplicht om in de jaarstukken een openbaarheidsparagraaf op te nemen waarin verslag wordt gedaan over de uitvoering van de beleidsvoornemens op dit gebied. De gemeente Waalre heeft aan deze verplichting voldaan door in paragraaf K van het jaarverslag uitvoerig te rapporteren over het beleid en de uitgevoerde activiteiten ten aanzien van de Woo.</p>
9.7 Fraude als onderdeel van de accountantscontrole	<p>In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht en met ingang van het boekjaar 2022 rapporteert de accountant in de controleverklaring specifiek over de verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude.</p> <p>Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van de gemeente en hebben als uitwerking daarvan risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Daarnaast hebben wij de opzet en de implementatie van de relevante aspecten van het frauderisicomanagementsysteem van Waalre geëvalueerd.</p> <p>Het college heeft in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag gerapporteerd over de getroffen maatregelen ter preventie van fraude, waaronder de aanwezigheid van gedragscodes, beheersingsmaatregelen en borging. Wij constateren dat Waalre voldoende aandacht heeft voor fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik, onder andere doordat er in processen, procedures en systemen aandacht is voor maatregelen om fraudes en misbruik te voorkomen. Daarnaast gaat de gemeente in 2023 een overkoepelende frauderisicoanalyse uitvoeren. Tevens de gemeente Waalre voldoende aandacht voor risicomangement in brede zin, ook in relatie tot de paragraaf weerstandsvormen en risicobeheersing.</p>

Tijdens overleggen met medewerkers en het college en management van de gemeente Waalre is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd gericht op de geïdentificeerde frauderisico's. In onderstaande tabel geven wij een nadere toelichting op de geïdentificeerde risico's, de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management (inclusief superusers)</p>	<p>Het doorbreken van beheersingsmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersingsmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico's van materiële onjuistheden in de jaarrekening slechts beperken, en niet volledig mitigeren, wegens de inherente beperkingen van interne beheersingsmaatregelen.</p> <p>Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken.</p> <p>Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd.</p> <p>Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college zoals de waardering van vaste activa en debiteuren en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college.</p>

	<p>Frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken</p>	<p>De aanbestedingsrichtlijnen zijn complex en het risico op mogelijke gunning aan bevriende partijen is doorgaans, gelet op de veelvoud aan leveranciers en grote diversiteit in inkoop van goederen en diensten, een verhoogd risico voor overheden. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij gecontroleerd of er voldoende functiescheiding is gehanteerd bij aanbestedingstrajecten en bij het aangaan van contracten. We hebben bij het uitvoeren van deze controlewerkzaamheden geen onrechtmatigheden geconstateerd (zie hoofdstuk 8.2), echter deze bevindingen hebben geen relatie met fraude.</p>
	<p>Frauderisico in de inkomende subsidies (juiste afgrenzing en voldoen aan voorwaarden)</p>	<p>Het frauderisico in deze opbrengstenstroom is gerelateerd aan de algemene tendens om begrotingsoverschrijdingen zoveel mogelijk te vermijden. Wij hebben werkzaamheden verricht op de afgrenzing van inkomende subsidies waarbij wij de aan het boekjaar 2022 toegerekende subsidies hebben gecontroleerd. Uit onze werkzaamheden zijn geen bevindingen gebleken.</p>
	<p>Het risico dat een medewerker zelfstandig crediteurenstamgegevens muteert en / of valse inkoopfacturen in de administratie verwerkt en / of betalingen aan crediteuren omleidt voor persoonlijk gewin.</p>	<p>Het wijzigen van crediteurenstamgegevens wordt in het proces geborgd door het 4-ogen principe waarbij altijd een tweede medewerker de mutatie autoriseert. Wij hebben o.a. aan de hand van de logging van het administratief pakket geïdentificeerd voor welke crediteuren één of meerdere stamgegevens zijn gewijzigd. Van de crediteuren waarvan de stamgegevens in het boekjaar zijn gewijzigd, hebben wij de wijzigingen gecontroleerd aan de hand van onderliggende documentatie, zoals inkoopfacturen (waarop veel 'vaste' gegevens zoals adres en bankrekeningnummer zijn vermeld).</p> <p>Wij hebben daarnaast een cijferanalyse uitgevoerd op de overige bedrijfskosten, waarbij relevante afwijkingen ten opzichte van onze verwachting nader (in detail) zijn uitgezocht. Daarnaast hebben we een deelwaarneming verricht op de bedrijfskosten en hebben we vastgesteld dat de prestaties geleverd zijn en de betalingen zijn verricht aan het juiste bankrekeningnummer.</p> <p>Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze betalingen naar voren gekomen.</p>
<p>Conclusie: Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.</p>		

A photograph of two flags flying against a bright blue sky with scattered white clouds. The flag on the left is white with a blue circle in the center. The flag on the right is a rainbow flag with horizontal stripes of red, orange, yellow, green, blue, and purple. The word "Bijlagen" is overlaid in blue text at the bottom center.

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen en / of onzekerheden

Toleranties t.b.v. foutenevaluatie (getrouwheid en rechtmatigheid)	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringstolerantie (respectievelijk 1% en 3% van de totale lasten)	€ 430.000	€ 1.290.000
Rapporteringtolerantie fouten en onzekerheden (grens waarboven gerapporteerd wordt aan de Raad)	€ 40.000	€ 40.000

Foutenevaluatie	Fouten		Onzekerheden	
	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Aard van de fouten				
Zorg in Natura Jeugdhulp – zie hoofdstuk 6.2	€ 0	€ 0	€ 186.739	€ 186.739
Zorg in Natura WMO – zie hoofdstuk 6.2	€ 0	€ 0	€ 84.751	€ 84.751
Begrotingsonrechtmatigheden – zie hoofdstuk 8.1	€ 0	€ 112.000	€ 0	€ 0
Aanbestedingsrechtmatigheid – zie hoofdstuk 8.3	€ 0	€ 56.892	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 168.892	€ 271.490	€ 271.490

Bevestiging college

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie: Bij de jaarrekening 2022 kan een **goedkeurende** verklaring worden verstrekt inzake getrouwheid en rechtmatigheid.

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2022

Aangezien wij ten aanzien van de SiSa-regelingen geen fouten en/of onzekerheden hebben geconstateerd boven de rapportagetolerantie, hebben wij zoals is voorgeschreven in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2022 geen bevindingen in onderstaande tabel opgenomen.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
JenV A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen		€ 0	
JenV A16	Bekostingsregeling opvang ontheemden Oekraïne		€ 0	
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021		€ 0	
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen		€ 0	
BZK C55	Aanpak energiearmoede		€ 0	
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen		€ 0	
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)		€ 0	

OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen		€ 0	
IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021		€ 0	
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023		€ 0	
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022		€ 0	
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022		€ 0	
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke overbruggingsregeling (Tozo)_gemeentedeel 2022		€ 0	
SZW G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022		€ 0	
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		€ 0	
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute		€ 0	
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport		€ 0	
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022		€ 0	

VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken		€ 0	
VWS H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)		€ 0	

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Waalre in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Flynth beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Flynth.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde

conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Flynth wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.